

Okul Gelişim Modeli Projesinden Beklentiler: Okul Yöneticilerinin Görüşleri ¹

Sevda KOÇ AKRAN ²

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, okul gelişim modeli projesi hakkında okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemektir. Olgu bilim desenine dayalı araştırmanın çalışma grubunu, Siirt İlinde görev yapan 20 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Gönüllülük esası doğrultusunda belirlenen gruba, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formu uygulanmadan önce okul gelişim modeli hakkında alan yazın taraması yapılmıştır. Sonrasında açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Soruların katılımcı grubuna uygunluğu konusunda uzmanların görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan gelen eleştiri ve öneriler sonucunda formun son hali katılımcılara uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizine tabi tutulan veriler, araştırmacı tarafından düzenlenmiş ve temalar ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Temalar kategori oluşturma yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Bütün bu süreçlerden sonra araştırmacı oluşturduğu kod listesindeki kodları SPSS 22 paket programını kullanarak analiz etmiştir. Araştırma sonucunda, okul yöneticileri okul gelişim modelini tanımlarken, fiziki koşullara ve planlı okul gelişimine vurgu yapmıştır. Okul gelişim modelinin amaçları arasında paylaşım ve işbirliği olduğu görülmüştür. Etkili okul olma yolunda modelin birçok olumlu yönü bulunmaktadır. Okul gelişim modelinin olumlu yönleri arasında okulun bütünsel olarak değerlendirildiği ve öğrenci profillerine katkı sağladığı belirtilmektedir. Aynı zamanda okulun eksik yönlerinin görülmesinde, öğrenci başarısının artmasında, öğretmen potansiyeli hakkında bilgi vermesinde ve gelecekle ilgili doğru kararlar alınmasında okul gelişim modelinin etkili bir proje olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucundan hareketle okul gelişim modeliyle ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, Bilgi Toplumu, Okul, Okul Gelişim Modeli.

Expectations From The School Development Model Project: The Opinions Of The School Administrators

Abstract

The main purpose of this research is to determine the opinions of school administrators about the school development model project. The study group of the research based on the phenomenological model consists of 20 school administrators working in Siirt Province. A semi-structured interview form developed by the researcher was applied to the group determined in accordance with the volunteering principle. A literature review was conducted on the school development model before the interview form was applied. Afterwards, open-ended questions were prepared. Opinions of the experts were taken regarding the suitability of the questions to the participants. As a result of criticism and suggestions from experts, the final form of the form was applied to the participants. The data obtained from the semi-structured interview form were subjected to content analysis. The data subjected to content analysis were arranged and interpreted in association with the themes by the researcher. Themes were created using the category creation method. After all these processes, the researcher analyzed the codes in the code list he created using SPSS 22 package program. As a result of the research, while school administrators define the school development model, they emphasized physical conditions and planned school development. Sharing and collaboration were observed among the objectives of the school development model. The model has many positive aspects towards being an effective school. Among the positive aspects of the school development model, it is stated that the school is evaluated as a whole and contributes to student profiles. At the same time, it is concluded that the school development model is an effective project in terms of seeing the shortcomings of the school, increasing student success, providing information about the teacher potential and making the right decisions about the future. Based on the results of the research, various suggestions about the school development model are presented.

Key Words: Knowledge, Knowledge Society, School, School Development Model.

¹ Bu çalışma " IV. International European Conference on Social Sciences 11-13 Ekim 2019-Diyarbakır-sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

GİRİŞ

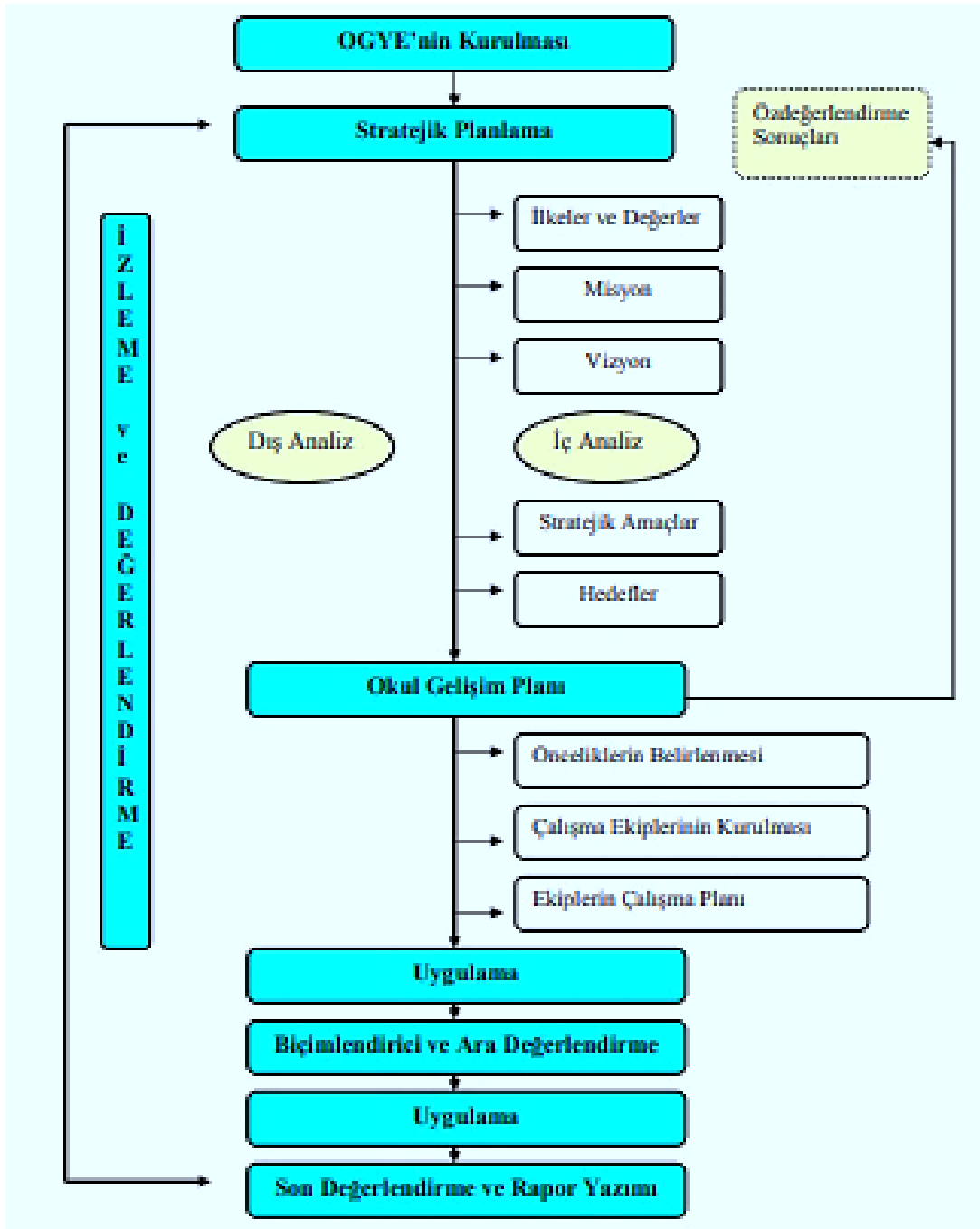
Küreselleşme, siyasal, kültürel birçok alanda yeni fikirlerin ortaya çıkması, bunların başta teknoloji alanında kullanılması, etkileşimde bulunması, serbest dolaşım ve pazarın dünya ölçeğinde büyümesi yani dünyanın tek pazar haline gelmesi olarak ifade edilmektedir. Küreselleşmeyle zaman ve mekân sınırı ortadan kalkmıştır. İnsanlar/toplumlar arasında ortak değerler oluşmuştur. Kültür ve uygarlık yeniden anlamlandırılmıştır. Güven duygusu insanlar arasında yaygınlaşmaya başlamıştır. Kendine inanan ve güven duyan bireyler, yeni bilgi ve becerileri keşfetmiştir. Nitelikli bireylerin yetişmesi için, eğitim sisteminde yeni uygulamalara geçilmiştir. Bu uygulamalarda “bilgi” ön plana çıkan bir kavram haline gelmiştir. Çünkü bilgi, küreselleşme sürecinde eğitim sisteminin önemli bir unsuru olarak görülmüş, teknolojinin ilerlemesinden etkilenmiş, küreselleşme sürecinde topluma yön vermiş, yeni nesillerin yetiştirilmesinde kullanılmış (Balay, 2004) ve yaşam boyu öğrenme sürecinde teknolojinin temel değişimlerini oluşturmuştur. Başta bilgi toplumunun anahtar kavramı olan bilginin bu kadar küreselleşmeyle değişimlerin merkezinde olması, hem bireysel hem de ekonomik kaynak olarak görülmesini sağlamıştır. Bilginin bireysel kaynağı, daha çok “okulla” ilişkilidir. Bu ilişki bilginin teknolojiyle sürekli değişmesine paralel olarak okulların yeniden yapılandırılması ve farklı bakış açılarıyla değerlendirmesini zorunlu kılmıştır. Bunun sebebi okulun, bireylere bir takım bilgi, beceri, değer ve alışkanlıkların kazandırıldığı, bireylerin zamanının çoğunu geçirdiği ve diğer bireylerle üzüntülerini, kaygılarını, sevinçlerini ve hedeflerini paylaştığı eğitim kurumları olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır. Bunların yanı sıra okul, eğitim politikalarının, strateji ve eylemlerinin başarılı olmasında etkin rol oynayan mekânlardır (Aydın, 2000; Demirel, 2010). Kendine özgü kültürü olan, bilginin dağıtıldığı ve üretildiği, eğitim-öğretim faaliyetlerin organize edildiği, bireyin sosyalleştiği ve amaçlarına ulaştığı ve kültürel entegrasyonun sağlandığı bir örgüttür. Birçok görev ve sorumluluğu olan okul bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere, 21. yüzyılda toplum üyelerini değişime hazırlamaktadır. Bu değişim sürecinde bireyin bilgiyi ezberlemesi değil, yapılandırmasını, bilgi hakkında düşünmesini ve yeniliklere açık olmasını sağlamaktadır. Toplumların sosyal, eğitsel, ekonomik ve kültürel birçok ihtiyacını karşılamaktadır (Kültekin, 2006; Yılmaz, 2007; Yalaza ve Cinoğlu, 2019). Günümüzde okulun bu işlevlerini daha kısa sürede ve etkili bir şekilde gerçekleştirmesi için 2023 eğitim vizyonunda bir takım kararlar alınmıştır. Alınan kararlardan biri “Okul Gelişim Modeli Projesidir”. Projenin temel amacı merak duygusu ile bilgi ve becerilerini bilime, kültüre ve farklı araştırmalara kullanan ve çağa uyum sağlayan bireyler yetiştirmektir (Dağlı, 2009).

Okul gelişim modelinde her okul, öğrencilerinin öğrenmesi için olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır (Bicen, 2010). Bu ortamda veli ile işbirliği içerisinde gidilmektedir. Öğrenci velisinin yanı sıra diğer paydaşlarla birlikte okulda, eğitimin akademik, sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetlerinin etkili bir şekilde uygulanması yönünde kararlar alınmakta ve buna yönelik planlı faaliyetler yürütülmektedir. Burada amaç, okulun eğitim sistemindeki girdisi ve çıktısı hakkında okul yönetimine, öğretmene ve veliye dönütler vermektedir. Böylelikle okulun gelişimi hakkında kanıtlanabilir, somut, ölçülebilir, hedef odaklı, geliştirilebilir bütüncül bir yaklaşım göz önünde tutulmaktadır (MEB, 2019a). Tabii okul gelişim modelinde dikkat edilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır. Okul gelişim modelinde amaç bir okulu diğer okulla yarıştırmak ya da karşılaştırmak değildir. Her okul kendi içinde bulunduğu koşullar doğrultusunda değerlendirilmektedir. Değerlendirme işlemi yapılırken okullara, bir önceki dönem ve yılı göz önünde bulundurarak kat ettiği mesafe hakkında bilgiler ve kendi belirlediği hedeflere ulaşmış olup olmadığı konusunda genel bir bakış açısı sunulmaktadır. Başka bir deyişle, okulların gerek fiziki koşulları gerek başarıları gerekse de eğitim hedeflerini gerçekleştirme konusundaki girişimleri sürekli olarak okul gelişim modeliyle izlenmektedir. Çünkü teknolojinin hızla değişim gösterdiği günümüzde okullar, gün geçtikçe yeni uygulamalar

içerisine girmekte, bireyin ihtiyaçlarına cevap vermek ve bireyin başarısını artırmak için daha karmaşık bir yapıyı tercih etmektedir. Böyle bir yapının oluşmaması için de MEB tarafından planlı okul anlayışı olan “Okul Gelişim Modeline” geçilmek istenmiştir (Dağlı ve Silman, 2009; Bicen, 2010).

Okul gelişim modelinde, çocukların bireysel, akademik ve sosyal gelişim amaçlarına yönelik uygulamalara/etkinliklere yer verilmiştir. Etkinliklerde amaç, çocukların rekabet değil, işbirliği içerisinde paylaşmasını sağlamaktır (Ateş ve Ünal, 2019). Bu amaç değerlendirme sürecinde de dikkate alınan bir ölçüttür. Okul gelişiminin değerlendirilmesinde, her okulun başarısı ve gelişimi kendisi için belirlemiş olduğu ölçüte ne kadar ulaştığı ile ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Burada okulların bir biri ile karşılaştırılması, okullar arasında bir sınıflandırma sürecine gidilmesi söz konusu değildir. Çünkü her okulun bulunduğu çevre koşulları, imkânları, belirlemiş olduğu hedef ve ölçütler bir birinden farklı olabilmektedir (MEB, 2019a). Başka bir deyişle okul gelişim modeli (OGEM,2006; Dağlı, 2009; Dağlı ve Silman, 2009; Bicen, 2010;Şahin, 2015; Bozbayındır ve Alev, 2020);

- Öğrenci ihtiyaçlarını göz önünde tutmakta ve öğrencilerin yaşam boyu öğrenmesini sağlamakta,
- Toplumun birçok değerini dikkate almakta,
- Öğrencilerin bireysel gelişimi doğrultusunda öğrenme ortamlarının yapılandırılmasını sağlamakta ve öğrencilerin yeteneklerini keşfetmesi konusunda rehber olmakta,
- Bireylerin yeni bilgiler üretmesini ve bunu toplum faydasına kullanmasını sağlamakta,
- Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin daha iyi yapılandırması için okul, aile, üniversite, sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde hareket etmekte ve kampanyalar yürütmekte,
- Öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmesine katkı sağlamakta,
- Öğrencilerin birçok ulusal ve uluslararası projelerde bulunmasını desteklemekte,
- 21.yüzyıl çağdaş eğitim anlayışına uygun normlar yakalamakta,
- Okula finans kaynaklarını sağlamakta ve okullarda yeni organizasyonlar oluşturmakta,
- Farklı öğrenme-öğretme faaliyetleriyle farkındalık oluşturmakta,
- Okul müdürlerinin yetkilerini artırmakta,
- Okulun çevre ile işbirliğini güçlendirmekte, okulla ilgili yerel kararların alınmasını sağlamakta ve bunun içinde Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) oluşturmaktır. Ekip okul gelişim planıyla okulun etkili bir kurum haline gelmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Okul gelişim planı okulun belirlediği stratejik amaçlara ve hedeflere ulaşmasında yol haritası görevi görmektedir. Yani okul gelişim planıyla okul toplumun ve bireyin beklentilerini, hayallerini eyleme dönüştürme konusunda bir araçtır. Aynı zamanda, okulların çalışma belgesidir.
- Okul gelişim modelinin başarılı olması için okul gelişim süreci basamaklarının dikkate alınması gerekmektedir. Bu basamaklar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Okul gelişim süreci basamakları (Dağlı, 2009).

Şekil 1’de görüldüğü üzere, okul gelişim süreci; plânlama, uygulama, değerlendirme, düzeltme ve tekrar plânlamaya dönüş şeklinde bir takım basamaklardan oluşmaktadır. Bu işlem basamaklarında biri tamamlandıktan sonra diğerine geçilmektedir. Bir basamak bir sonraki basamağın hazırlık aşaması gibidir. Okul gelişim modelinin başarılı olmasında ilk olarak etkili olan OGYE’nin üyelerinin demokratik bir seçimle belirlenmesi gerekmektedir. Bu ekip, okul gelişim sürecinin ilk basamağı niteliğinde olup, basamakların sağlıklı işlev görmesinde etkilidir. Bu ekipte; okul müdürü, okul müdür yardımcısı/yardımcıları, öğretmen, psikolojik Danışman-Rehber, en az bir destek personeli, veli, öğrenci, okul aile birliği başkanı, sivil toplum örgütlerinden birer temsilci, muhtardan oluşur (Dağlı, 2009:32).

İkinci basamak, stratejik planlamadır Stratejik planlama da kurumun iç ve dış çevresi incelenmektedir. Kurum hakkında SWOT analizi yapılmaktadır. Örneğin, değerler sistemi,

okulun mevcut durumu, öğretim faaliyetlerin kalitesi, öğretmen performansı yapılan analizlerde dikkate alınmaktadır. Stratejik planlamada okulun hedefleri okulun vizyonuyla şekillenmektedir. Okul için bir yol haritası olan stratejik planda bu hedeflerin kazandırılmasında şu sorulara yanıt aranmaktadır: “Nasıl bir okul, nasıl bir gelecek tasarlıyoruz?, okula özgü senaryolar üretebiliyor muyuz? okulun stratejik profili (okul diğer eğitim kurumlarına karşı kendini nasıl tanımlıyor ve tanıtıyor?) nedir?, okulun stratejik hedefleri nelerdir?, kritik başarı faktörleri nelerdir?, okul olarak hedefleri (burada misyonun ölçülebilir başarı göstergelerine dönüştürülmesi gerekir.) nelerdir?, bu hedeflerin somut göstergeleri (performans göstergeleri) neler olacaktır?” (Dağlı, 2009:27). Stratejik planlama en az beş yılı kapsadığı için bu sorular her sene OGYE tarafından değerlendirilmektedir.

Okul gelişim süreci basamaklarından üçüncüsü, okul gelişim planının hazırlanmasıdır. Bu plan, eğitim-öğretim yılının ilk döneminde yürürlüğe konulmaktadır. Bir sonraki yılın çalışmaları, okulun mevcut araç-gereçleri, veli-okul işbirliği, insan kaynakları okulun geliştirme çalışmalarında ele alınmaktadır. Mart ayında hazırlanan çalışma planıyla okul bütünsel bir anlayışla analiz edilmekte ve gelecek çalışmalarla hedefler belirlenmektedir. Son olarak okul gelişim modeli planında süreçte uygulamalar yapılmakta ve süreç-sonuç değerlendirmeler yapılmaktadır. OGYE her aşamada değerlendirme sürecini kullanarak okul gelişimi hakkında paydaşlarına dönüt vermektedir (Dağlı, 2009; Şahin, 2015).

Özetle, okul gelişim modelinde hem öğrencilerin başarıları artırılmakta hem de kaliteli eğitim konusunda köklü değişimler yapılmaktadır. Bu modelde öğrenciler bütünsel olarak ele alınmaktadır (Dönmez, 2002). Bunun yanı sıra, paylaşımcı yönetim anlayışıyla işbirliğine dayalı bir eğitim benimsenmektedir. İşbirliği sürecinde okulun kendi kendisini değerlendirmesi, değerlendirme sonuçlarını dikkate alarak iyileştirme sürecine girmesi ve iş hayatındaki gelişmelere göre plânlı ve sürekli gelişim anlayışını benimsenmesi amaçlanmaktadır (Dağlı, 2009). Başka bir deyişle, 2023 eğitim vizyonunun önemli bir hedefi olan okul gelişim modeliyle, her okulun kendi hakkında öz eleştiri yapabildiği, başarılı ve başarısız olduğu yönleri görmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2019b). Böyle bir anlayış ve uygulama süreci başta okul yöneticilerine önemli bilgi kaynakları sunmaktadır. Çünkü okul yöneticileri okulun bütün süreçlerini yöneten ve bilgi sahibi olan kişilerdir (Şahin, 2006). Yani okul içinde ve dışında alınacak kararlarda ve okuldaki koordinasyonu sağlamada yöneticiler, eğitim sisteminin öncelikli ögesi olarak görülmekte ve okul gelişim modeli gibi uygulamalarda diğer paydaşlarla birlikte görüşleri ön planda tutulmaktadır. (Bozbayındır ve Alev, 2020). Yapılan bu araştırmada da okul gelişim modeli hakkında okul yöneticilerin görüşlerine başvurulmuş ve elde edilen sonuçların başta alan yazıya katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Buradan hareketle okul gelişim modeli hakkında yönetici görüşlerinin alınması araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiş ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: *Okul yöneticilerine göre,*

1. Okul gelişim modeli nedir?
2. Okul gelişim modelinin faydaları nedir?
3. Okul gelişim modelinin okul profillerine katkısı nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma olgu bilim desenine dayalıdır. Olgu bilim desenin amacı herhangi bir olgunun altında yatan ortak anlamları araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri ve deneyimleriyle belirlemektir. Bu katılımcıların görüşleriyle yaşanmış olay ve olgular olgu bilim deseninde yazınsal olarak ifade edilmektedir (Onat Kocabıyık, 2015). Bu araştırmada da okul gelişim modelinin en önemli uygulayıcıları ve OGYE'nin temsilcilerinden biri olan okul yöneticilerinin model hakkındaki deneyimleri ve görüşleri ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Siirt İli merkezde görev yapan ve gönüllük esasına göre belirlenen 20 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada yöneticilere ait demografik özellikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Okul yöneticilerine ait demografik özellikler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	3	15
	Erkek	17	85
	TOPLAM	20	100
Kıdem	1-5 yıl	5	25
	6-10 yıl	10	50
	11-15 yıl	5	25
	16-20 yıl	0	0
	20 yıl ve üzeri	0	0
	TOPLAM	20	100
Okul Türü	İlkokul	5	25
	Ortaokul	6	30
	Ortaöğretim	9	45
	TOPLAM	20	100
Yönetici	Müdür	15	75
	Müdür Yardımcısı	5	25
	TOPLAM	20	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere, katılımcıların %15’i kadın, %85’i erkek yöneticilerden oluşmaktadır. Yöneticilerin %50’si 6-10 yıl kıdeme sahiplerdir. %45’i ortaöğretimde çalışmakta ve %75’nin müdür olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Nitel araştırmada en fazla kullanılan veri toplama aracı olan görüşmede, görüşmeci ve katılımcının birlikte yer aldığı, belirli bir amaç çerçevesinde hazırlanan sorulara odaklanıldığı konuşma sürecidir. Sosyal bilimlerde ve özellikle de Sosyoloji’de çok kullanılan görüşmenin temel amacı “bilgi toplamaktır”. Bilgi toplama sürecinde karşılıklı empati kurulmalı, karşılık anlayış içerisinde duygu ve düşünceler paylaşılmalı, bireyin iç dünyasına girilmelidir. Bu sebeple görüşme yapılırken, katılımcının gönüllük esasını doğrultusunda duygularını paylaşması ve onu rahatsız, tedirgin edecek sorulardan kaçınılması gerekmektedir. Katılımcı için görüşme bir sohbet tarzında (yapılandırılmamış görüşme) ya da standart açık uçlu soruların (yapılandırılmış görüşme) yer aldığı bir ortamda gerçekleşebilir. Bunların dışında bu araştırmada da kullanılan yarı yapılandırılmış görüşmeyle de (görüşme formu yaklaşımı) katılımcıların görüşleri alınabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yapılırken bazı noktalara dikkat edilmiştir: Bunlar; (1) Araştırmada kullanılan formda ilk olarak araştırmanın amacı göz önünde tutulmuştur. (2) Daha sonra araştırma konusu ile ilgili literatur taraması yapılmıştır. (3) Literatur taramasından sonra araştırma problem çerçevesinde soru havuzu oluşturulmuştur. Soru havuzunda okul gelişim modeli kavramına, okul gelişim modelinin yararlarına, mevcut okul profillerine katkısına ve bu modelden beklentilerine ilişkin sorular yer almıştır. (4) Soru

havuzundaki sorular için bu alanda çalışmaları bulunan iki öğretim elemanın, bir ölçme ve değerlendirme uzmanının, bir Türkçe öğretmenin ve iki eğitim programları ve öğretim ana bilim dalında uzman akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. (5) Uzmanların formda yer alan soruların “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil” şeklindeki görüşleri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Düzeltmeler sonucunda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formuna son şekli bir pilot görüşme ile katılımcılara uygulanmıştır. Pilot uygulamada soruların anlaşılabilirliğine dikkat edilmiş ve buradan gelen dönütler doğrultusunda form yeniden düzenlenmiştir. (6) Katılımcılarla görüşmeler 25-30 dk sürmüştür. Görüşmeler müdür ve öğretmenler odasında yapılmıştır. (7) Görüşme yapılırken araştırmada güvenilirliği sağlamak amacıyla sorular katılımcılara aynı sıra ile sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analiz betimsel analizin aksine derinlemesine analiz gerektirmekte ve birbirine ilişkili olan veriler bir takım kavram ve temalarla açıklanarak yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda elde edilen veriler, araştırmacı tarafından düzenlenmiş ve temalar ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Temalar kategori oluşturma yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Bütün bu süreçlerden sonra araştırmacı oluşturduğu kod listesindeki kodları SPSS 22 paket programını kullanarak analiz etmiştir.

Araştırmada oluşturulan kategorilerin yorumlanması ve ortak temaların bulunmasında araştırma konusu ile ilgili çalışmaları bulunan bir araştırmacının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmacı ve diğer araştırmacının oluşturulan temalar hakkındaki görüşleri alınarak çalışmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmacılar elde edilen veriler bu iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış, bu kodlama arasındaki uyuma yüzdesi (uyuşma indeksi) bakılmış ve %90 olarak hesaplanmıştır. Şencan'a (2004) göre bu uyumun %70 ve üstü olması güvenirliliğin uygun olduğunu göstermektedir. Bu ölçütün altındaki oranlar, puanlayıcıların puanlama sisteminde farklılıkların olduğunu göstermektedir. Yani düşük bir oran puanlayıcıların olaylara farklı açılardan yaklaştığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Görüşmede katılımcıların isimleri yerine M₁, M₂, M₃ şeklinde kodlar kullanılmıştır. Bu kodlar çerçevesinde katılımcı görüşlerinden alıntılar yapılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

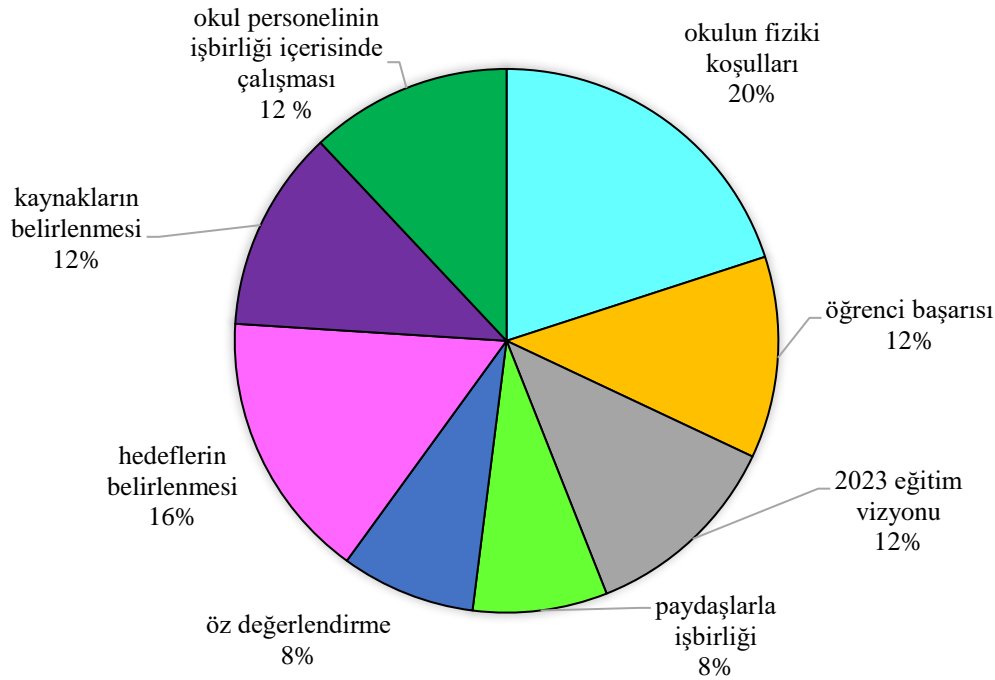
Bu başlıkta elde edilen veriler, tablolar halinde gösterilmiş ve katılımcılarla yapılan görüşmelerden bir takım alıntılar yapılmıştır.

Okul gelişim modeline ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri

Okul yöneticilerinin okul gelişim modeli hakkındaki görüşleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2.Okul yöneticilerinin okul gelişim modeline ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları

	Tema	Kodlama		Kodlama Yoğunluğu	
		f	%	f	%
Sizce okul gelişim modeli nedir?	Sistemantik bir süreç	11	55	14	58,33
	Planlı okul gelişimi	9	45	10	41,67
	TOPLAM	20	100	24	100

Şekil 2. Sistemantik süreç ve planlı okul gelişimi teması alt temaların yüzde dağılımları

Tablo 2’de görüldüğü üzere, 20 katılımcının okul gelişim modeline ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları yer almaktadır. Bu görüşlerden hareketle, sistemantik bir süreç ve planlı okul gelişimi olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Sistemantik süreç teması [okulun fiziki koşulları (f=5), öğrenci başarısı (f=3), 2023 eğitim vizyonu (f=3), paydaşlarla işbirliği (f=2), öz değerlendirme (f=1)]; Planlı okul gelişimi teması (hedeflerin belirlenmesi (f=4), kaynakların belirlenmesi (f=3), okul personelinin işbirliği içerisinde çalışması (f=3)] şeklinde alt temalardan oluşmaktadır (Bakınız: Şekil 2).

Araştırmada okul yöneticileri, okul gelişim modelini okulun bulunduğu çevre, sınıf, laboratuvar gibi fiziki koşullarla (örn.1-2-3-4-5) ve belirli hedeflerin belirlenmesiyle (örn.6-7-8-9) açıklamışlardır.

Sistemantik süreç teması altında yer alan “okulun fiziki koşulları” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

- (1) Okul gelişim modeli fiziki koşulların sağlandığı bir plandır (M₁).
- (2) Modelde okulun sınıfları, güvenliği, çalışma alanları her şey planlı olarak sunulmaktadır (M₁₂).
- (3)aklıma şu geliyor. Yaşam alanı, koşullar...(M₁₄).

- (4) Okul gelişim modeli denilince yaşadığımız alanı ilişkin fiziki koşulların düzenlenmesi geliyor (M₁₆).
- (5) Okul gelişim modeli, okulun her bir parçasının ne amaçla kullanılacağı ve kullanım alanının nasıl planlanacağı konusunda paydaşlara bilgi vermektir (M₁₉).

Planlı Okul Gelişimi teması altında yer alan “hedeflerin belirlenmesi” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

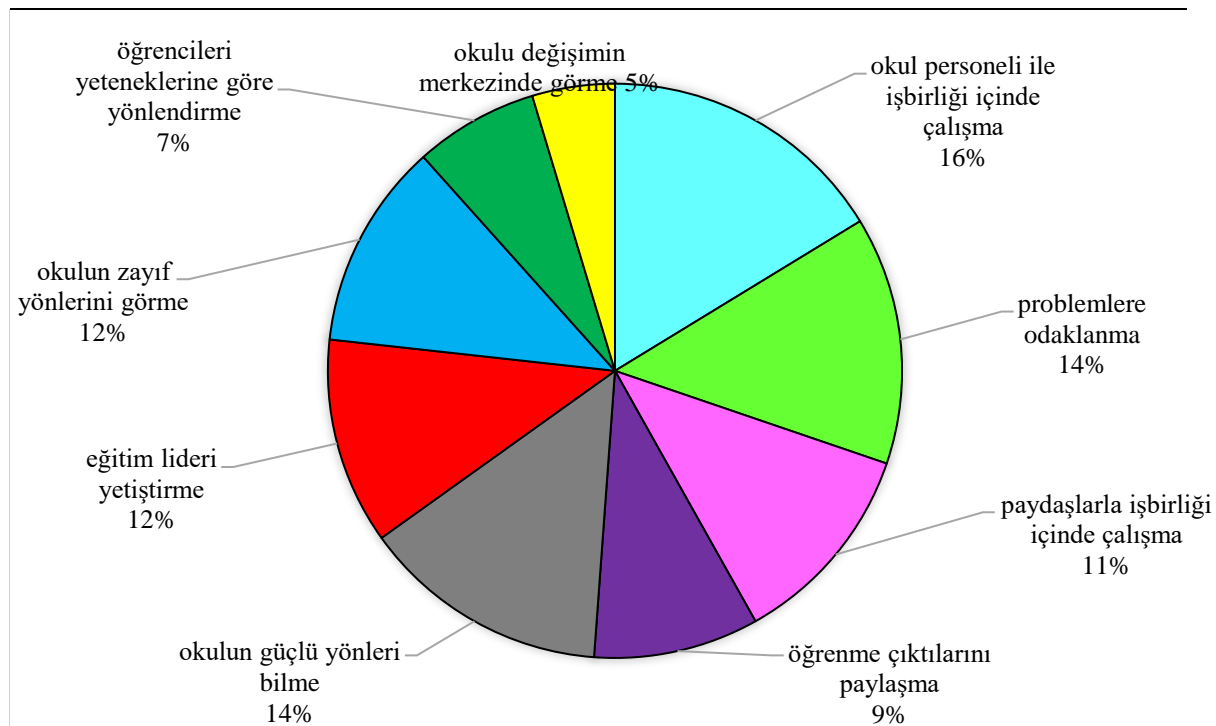
- (6) Öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun bir modeldir (M₅).
- (7) Öğrenci başarısını arttıran uygulamalardır (M₉).
- (8) Okulun sürekli olumlu yönde ilerleme kat etmesini sağlayan plandır (M₁₀).
- (9) Toplam kalite anlamında planların yapıldığı bir süreçtir (M₁₃).

Okul gelişim modelinin faydalarına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri

Okul yöneticilerinin okul gelişim modelinin faydaları hakkındaki görüşleri Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Okul gelişim modelinin faydalarına ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları

	Tema	Kodlama		Kodlama Yoğunluğu	
		f	%	f	%
Sizce okul gelişim modeli ne gibi yararları olabilir?	Paylaşım temelli anlayış	12	60	22	51,16
	Okul gelişiminin izlenmesi	8	40	21	48,84
	TOPLAM	20	100	43	100

Şekil 3. Paylaşım temelli anlayış ve okul gelişiminin izlenmesi teması alt temaların yüzde dağılımları

Tablo 3’de görüldüğü üzere, 20 katılımcının okul gelişim modelinin faydalarına ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları yer almaktadır. Bu görüşlerden hareketle, paylaşım temelli anlayış ve okul gelişiminin izlenmesi olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Paylaşım

temelli anlayış teması [okul personeli ile işbirliği içinde çalışma (f=7), problemlere odaklanma (f=6), paydaşlarla işbirliği içinde çalışma (f=5), öğrenme çıktılarını paylaşma (f=4)] ve Okul gelişiminin izlenmesi teması [okulun güçlü yönleri bilme (f=6), eğitim lideri yetiştirme (f=5), okulun zayıf yönlerini görme (f=5), öğrencileri yeteneklerine göre yönlendirme (f=3), okulu değişimin merkezinde görme (f=2)] şeklinde alt temalardan oluşmaktadır. (Bakınız: Şekil 3).

Araştırmada okul gelişim modelinin faydaları arasında okul yöneticileri, okul personeli ile bilgi alış verişinde bulunulduğunu, işbirliği içerisinde paylaşımlar (örn.10-11-12-13-14-15-16) yapıldığını, SWOT analizleriyle okulun güçlü yönlerine (örn.17-18-19-20-21-22) vurgu yapıldığını belirtmektedir.

Paylaşım temelli anlayış teması altında yer alan “okul personeli ile işbirliği içinde çalışma” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

- (10) Paylaşımca bir ruhla hareket ediyoruz (M₄).
- (11) Başarının arkasında bir ekip var...(M₆).
- (12) Okul gelişim modeli işbirliği becerisini geliştirmektedir (M₈).
- (13) Başarı tek başına elde edilen bir beceri ve ya sonuç değildir. Biz bu modelde tek başına değil ekiple çalıştık ve başardık (M₁₂).
- (14) Bir yerde başarı varsa orada işbirliği var demektir. Bir elin nesi var iki elin sesi vardır (M₁₅).
- (15) Her kes okul başarısı için bir işin ucundan tutmaktadır (M₁₇).
- (16) Kendimizi şanlı hissediyoruz. Çünkü okulumuzdaki bütün personel beraber hareket etmeyi, paylaşmayı seviyoruz (M₂₀).

Okul gelişiminin izlenmesi teması altında yer alan “okulun güçlü yönleri bilme” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

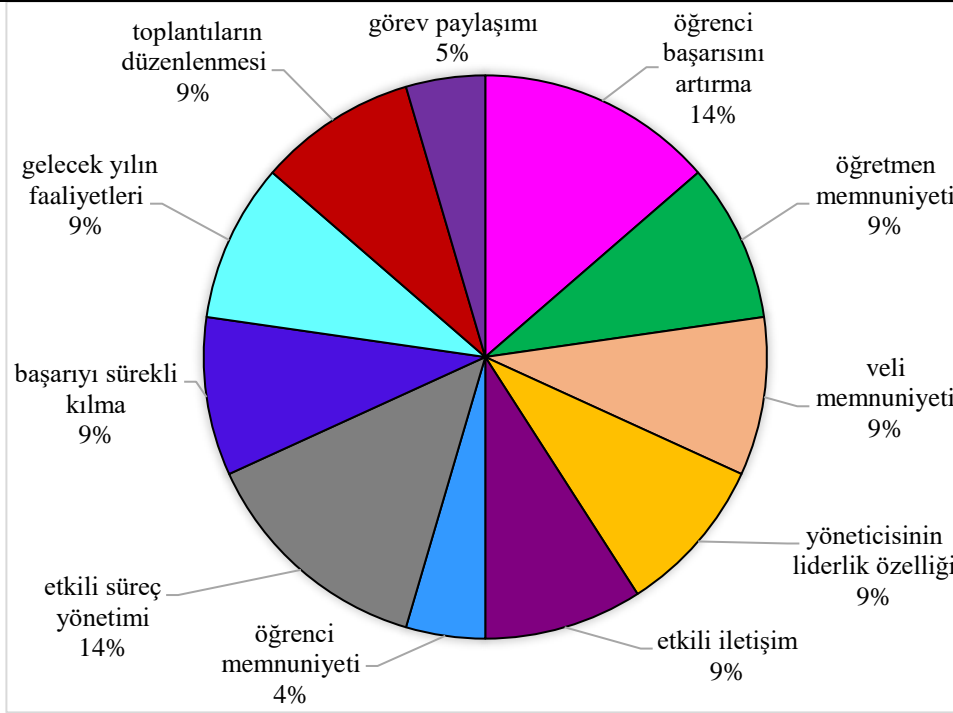
- (17) Amaç bu modelde okullarımızı karşılaştırmak değil, ama en azından okulumuzun iyi yönlerini görebiliyoruz (M₂).
- (18) Okul gelişim modeliyle öğrenci başarımızı yakından takip ediyoruz (M₅).
- (19) Yapılan deneme ve çalışmalarda okulumuzun iyi bir yerde olduğunu görüyoruz (M₉).
- (20) Olumlu yönlerini çok gördük...(M₁₄).
- (21) Aslında okulumuza bu modelle ayna tutuyoruz. Yani nerede eksiklerimiz var nerede iyiyiz onu takip edebiliyoruz (M₁₆).
- (22) Her sene okulumuz hakkında alacağımız kararlara ışık tutmakta adete öngörü kapasitemizi geliştirmektedir (M₁₇).

Okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri

Okul yöneticilerinin okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına ilişkin görüşleri Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Okul yöneticilerinin okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları

	Tema	Kodlama		Kodlama Yoğunluğu	
		f	%	f	%
Okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına nedir?	Etkili okul olma	11	55	12	54,54
	Okulun yıllık gelişim planı	9	45	10	45,46
	TOPLAM	20	100	22	100

Şekil 4. Etkili okul olma ve okulun yıllık gelişim planı teması alt temaların yüzde dağılımları

Tablo 4’de görüldüğü üzere, 20 katılımcının okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına ilişkin görüşlerinin betimsel analiz sonuçları yer almaktadır. Bu görüşlerden hareketle, etkili okul olma ve okul yıllık gelişim planını izleme olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Etkili okul olma teması [öğrenci başarısını artırma (f=3), öğretmen memnuniyeti (f=2), veli memnuniyeti (f=2), yöneticisinin liderlik özelliği (f=2), etkili iletişim (f=2), öğrenci memnuniyeti (f=1)]; Okulun yıllık gelişim planı teması [etkili süreç yönetimi (f=3), başarıyı sürekli kılma (f=2), gelecek yılın faaliyetleri (f=2), toplantıların düzenlenmesi (f=2), görev paylaşımı (f=1)] şeklinde alt temalardan oluşmaktadır. (Bakınız: Şekil 4).

Araştırmada okul yöneticileri, okul gelişim modelinin okul profillerine katkısına ilişkin görüşlerinde, öğrenci başarısını artırmada (örn.23-24-25) ve başta eğitim-öğretim süreci olmak üzere yıl boyunca yapılacak çalışmaların etkili yönetiminde (örn.26-27-28) olumlu sonuçlar ortaya çıkardığını belirtmektedir.

Etkili okul olma teması altında yer alan “öğrenci başarısını artırma” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

(23) Okulların başarıları öğrenci başarısı ile paraleldir (M₆).

- (24) İyi bir okul profilin belirleyici yönüdür, ne kadar mezun verdiği ne kadar sınavlarda başarılı olduğu...(M₁₃).
- (25) Eğitim sisteminin çıktısıdır öğrenci. Çıktı ne kadar nitelikli ise okul bu niteliğin arkasındaki başarının kaynağıdır (M₈).

Okulun yıllık gelişim planı teması altında yer alan “etkili süreç yönetimi” alt teması ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

- (26) Okul gelişim modelinde önemli bir ekip bulunmaktadır. Bu ekibin önemli temsilcilerinden biri okul yöneticisidir. Herşeyden önemlisi yönetici karşılaşılan problem ve olaylar karşısında süreci çok iyi yönetecek bilgi ve beceriye sahip olması gerekmektedir (M₁₅).
- (27) Her başarıda süreç yönetimi bulunmaktadır...(M₁₇).
- (28) Başarının altın anahtarıdır süreci yönetmek...aynı zamanda yöneticilerde bulunması gereken bir beceridir (M₁₈).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada, okul yöneticilerinin okul gelişim modeline ilişkin görüşleri arasında okulun fiziki koşullarına, okul personeli ile işbirliği içinde çalışmasına vurgu yapılmıştır. Bunun yanı sıra, araştırmada okul gelişim modeliyle paylaşım temelli dayanışmanın arttığı ve etkili okul olma yolunda paydaşlarla işbirliği içerisinde hareket edildiği görülmüştür. Bu sonuçlar okul gelişim modelinin okul, birey ve toplum boyutlarına katkı sağladığını göstermektedir. Özellikle modelde, okulun çağın gerektirdiği birçok yeniliğe uyum sağlaması ve bireyin başarısında ilk aşamalardan biri olduğu belirtilmektedir. Okul gelişim modelinde okulun bu kadar ön planda tutulmasının nedeni; toplumsal ve bireysel değerlerin kazandırıldığı bir yer olarak görülmesidir. Okulun, eski kuşakların ne yaptığıyla değil, yeni kuşakların ne yapabileceğiyle ilgilenmesidir. Bireye okuma, yazma, konuşma, dinleme, problem çözme, eleştirel, yaratıcı düşünme, karar verme, araştırma yapma ve teknolojiyi etkin kullanma gibi çağın birçok becerisini kazandırmasıdır. Bilindiği üzere, okulun bireye kazandırmaya çalıştığı bu becerilerin hepsi günümüz bilgi çağında önemlidir ve öğretim programlarının amaçları arasında yer almaktadır. Özellikle teknoloji bunlar arasında biraz daha ön plana çıkan bir beceridir. Çünkü teknoloji, yaşam boyu devam etmekte ve günün koşulları doğrultusunda sürekli değişmektedir. Teknoloji, yeni nesillerin yetiştirilmesinde başlıca faktör olarak görülmektedir. Bu sebeple günümüz eğitim anlayışlarında teknolojinin öğretim programlarına entegre edilmesi ve okulların teknolojik araç-gereçlerle donatılması tartışılmaz bir konu haline gelmiştir. Hatta eğitimin bir unsuru olarak görülen okulun özellikle teknolojiyle iç içe olması beklenmektedir. Bunun nedenlerine bakıldığında okul; yenilik ve gelişimleri teknoloji aracılığıyla dış dünyaya açmaktadır. Birey bu yenilikleri okul içinde ve dışında teknolojik araçlarla ulaşmaktadır. Bilgi ve insan sermayesinin ön planda olduğu günümüzde üretken bireylerin yetiştirilmesi konusunda okul bu teknolojik araçları kullanmaktadır. “Her birey öğrenebilir” gerçeğinden hareket eden okul etkili öğrenme konusunda bireye rehber olmaktadır. Birey okul rehberliğinde işbirliği içerisinde çalışarak, yaşam boyu öğrenmesini gerçekleştirmektedir (Akıncı Çötök, 2006;Kültekin, 2006; Özkan, 2009).

Okul, hem bilginin üretildiği hem de bilginin yayıldığı yerdir. Burada soru soran, neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde bilgilerini yapılandıran bireyler yetişmektedir (Yılmaz, 2007). Bireye ve topluma olumlu katkıları ele alınırken şu gerçekte göz ardı edilmemelidir. Okul belirli bilgi, beceri ve değerlerin verildiği bir kurum değil, aynı zamanda bireyin içinde bulunduğu topluma yön veren, onun kalkınması için nitelikli bireyler yetiştiren ve öğretim programlarında yer alan 21. yüzyıl becerilerini bireye aktaran bir örgüt olarak bilinmektedir (Demir, 2013). Bu sebeple okulların günün koşulları doğrultusunda sürekli olarak kendilerini yenilemeleri,

21.yüzyıl öğrenci profillerine uygun eğitim anlayışını benimsemeleri ve bu konuda uygun çevre koşullarını oluşturmada da işbirliği içerisinde bulunmaları beklenmektedir. Okullar konusunda bu beklentinin gerçekleşmesi içinde eğitim sisteminde önemli kararların alınması gerekmektedir. Alınan kararlardan biri bu gün 2023 eğitim vizyonunda da vurgulanan okul gelişim modeli projesidir. Okul gelişim modeli geliştirilirken, ilk olarak gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim anlayışları, uygulama sistemleri araştırılmış ve pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama yapılırken, toplumun sosyo-ekonomik ilerlemesi, kültürel, felsefi, sosyolojik, psikolojik değerleri dikkate alınmıştır. Bu ölçütler çerçevesinde paydaşlar ile işbirliği içerisinde gidilmiştir. Paydaşlarla yapılan iş birliğinde özellikle öğrenci ihtiyaçları göz önünde tutulmuştur (Ateş ve Ünal, 2019).

Eğitim-öğretim faaliyetleri bu ihtiyaçlar doğrultusunda yapılandırılmıştır. Öğrencilerin enformatik toplumlara uyumunu kolaylaştıracak faaliyetlere yer vermiştir. Faaliyetlere yer verirken amaç öğrencilerde üst düzey beceriler kazandırmaktır. Öğrenciler bu becerileri kazandırmak içinde işbirliği içerisinde okulların çalışılması hedeflenmektedir. Başka bir deyişle okul gelişim modeliyle yapılandırmacı eğitim anlayışının uygulama ilkeleri dikkate alınmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinde “öğrenci merkezli” etkinliklere yer verilmesi konusunda okulun girişimlerde bulunması beklenmektedir. Böyle bir beklenti içinde öğretim programlarında yer alan kazanımların uygulanma alanlarını öğrenci profillerine, gelişimlerine, öğrenme tercihlerine uygun şekilde planlanması amaçlanmaktadır. Okul gelişim modeli bu amaç doğrultusunda öğrenciye birçok öğrenme olanağı sunmaktadır (OGEM, 2006; Dağlı ve Silman, 2009; Ateş ve Ünal, 2019).Okul gelişim modelinde bütün bu uygulama ve faaliyetleri gerçekleştirmede okul müdürüne büyük sorumluluklar düşmektedir. Çünkü okul gelişim modelinde okul yöneticilerinin yetkileri artırılmıştır. Okul yöneticisi, bir okulda amaçların yerine getirilmesinde birinci derecede söz sahibi olan kişilerdir. Bu amaçları yerine getirirken, iş görenleri koordineli bir şekilde örgütlemektedir. Milli Eğitim Bakanlığının eğitim politikası ve amaçları doğrultusunda eğitim kurumlarını işlevsel hale getirmek için çabalamaktadır. Okul yöneticisi formal eğitimin lideridir (Gürsül, 2010). Bundan dolayı okul ve okulda bulunan yöneticiler okulun etkililiğinin önemli göstergesi olan ve sistem çıktılarında biri olan öğrenciyi eğitim-öğretim sürecinde temele almaktadır. Bütün öğretim süreçlerini öğrenci kriterleri çerçevesinde değerlendirmektedir (Kurum, 2019). Bunun yanı sıra değerlendirme işlemini okul yöneticileri yaparken, okulun bulunduğu koşulları, öğrenci ve öğretmen sayılarını, öğretim programlarında benimsenen eğitim anlayışı gibi ölçütleri dikkate almaktadır.

Okul gelişim modelinde okul yöneticileri genel olarak sadece sonuç değil süreç boyunca yapılan faaliyetleri de değerlendirme ölçütleri içerisinde almaktadır. Okul gelişim modelinde okul yöneticilerinin bu yaklaşımı başta modele karşı olumlu tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Dağlı ve Silman'ın (2009) çalışmasında okul yöneticilerinin, okul gelişim modelinin uygulanmasında üzerlerine düşen görevleri yerine getirdikleri, paydaşlarla işbirliği içerisinde çalıştığı, modele karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Böylelikle Dağlı ve Silman (2009) yaptığı araştırmasında okul gelişim modelinin öğretmenler ve yöneticiler tarafından desteklendiği, öğrenci başarısının ve derse yönelik motivasyonun artırılmasında önemli bir adım olduğunu belirtmişlerdir. Dağlı ve Silman'a (2009) göre bu modelin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yeni eğitim paradigmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun içinde öğretmenler model konusunda bilgilendirilmelidir. Onlara hizmet içi eğitim verilmelidir. Bicen (2010) ise yapmış olduğu çalışmasında okul gelişim modelinin geleneksel eğitim anlayışından uzak bir öğrenme ortamını öğrenciye sunduğunu vurgulamaktadır. Bicen (2010) eğitim sisteminde öğrencinin derse yönelik motivasyonun yetersiz olması, öğrencilerin eğitim kalitesinin düşük görülmesi ve öğrencilerin yabancı dil ağırlıklı tam gün eğitim veren

özel okullara doğru bir eğilim göstermesi okul gelişim modelinin destek görmesinin temel sebepleri arasında göstermektedir (Dağlı ve Silman, 2009).

Okul gelişim modeliyle öğrenciler ödevlerinin birçoğunu okulda yapmaktadır. Çantalarını eve götürmediklerinden ve birçok etkinliği okulda yaptığından evde ailesiyle daha zaman geçirmektedir. Buda çocukların sosyal ve psikolojik gelişimlerine olumlu katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda okul gelişim modelinde yerel düzeyde eğitim ihtiyaçları belirlenmektedir. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda ihtiyaca uygun modüler program geliştirilmektedir. Programlar çerçevesinde öğrencilerin gelecek hedeflerine ulaşmasını sağlayıcı planlamalar yapılmaktadır. Okul gelişim modeliyle, okullar mezun ettiği öğrencilerini sürekli olarak izlemektedir. Sürekli eğitim anlayışıyla okuldaki bütün personelin bilgi ve denetimlerini artırmaktadır. Yaşam boyu eğitim anlayışıyla tam gün, tam yıl çalışma prensibini benimseyen bir okul yapısı gerçekleştirilmektedir (Dağlı, 2009; Gökyer, 2011; Yalaza ve Cinoğlu, 2019). Bu sebeple okul gelişim modelinin ülke çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Kısaca, okul gelişim modelinde okulun mevcut potansiyeli analiz edilmekte ve elde edilen sonuçlardan nasıl etkileneceğini ortaya koymaktadır. Böyle bir sürecin sağlıklı değerlendirmesinde okul yönetimi aktif rol oynamaktadır (Ateş ve Ünal, 2019). Okul yöneticisi okul gelişim modelinin ekibinde yer alarak görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir (Şahin, 2006). Yani okul yöneticisi okulun geleceği için bir takım girişimlerde bulunmakta ve bu konuda paydaşlarıyla sürekli işbirliği içerisinde bulunmaktadır. Okulda takım ruhunu oluşturarak eğitsel bir lider olmaktadır. Okuldaki personeliyle, paydaşlarıyla, öğrencilerle, ailelerle sürekli iletişim halinde olmaktadır. Karşılaştığı problemlere çözümler getirmede bunlarla sürekli bilgi alış verişinde bulunmaktadır (Şahin, 2015; Bozbayındır ve Alev, 2020). Etkili bir okul ve iyi bir lider anlayışıyla topluma katkı sağlayan okul gelişim modeli bu açıklamalardan hareketle bilgi toplumu olma yolunda nitelikli bir eğitim anlayışını bireye sunmaktadır.

Öneriler;

- Okul gelişim modelinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi araştırılabilir.
- Okul gelişim modelinin yönetici profilleri üzerindeki etkisi araştırılabilir.
- Okul gelişim modeli konusunda öğretmen görüşleri alınabilir.
- Okul gelişim modelinin olumlu-olumsuz yönlerine ilişkin paydaşların görüşlerine alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akıncı Çötök, N. (2006). *Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde eğitim olgusu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ateş, A. ve Ünal, A. (2019). Bir ortaokulda uygulanan okul geliştirme projesini anlamak: Bir durum çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(3), 1033-1061. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.6m
- Aydın, A (2000). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Bicen, A. (2010). *Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

- Bozbayındır, F. ve Alev, S. (2020). Okul yöneticilerinin okul gelişim modeli ile ilgili görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15 (10), 2640-2673.
- Dağlı, G. ve Silman, F. (2009). KKTC’de bir müfredat laboratuvar ilkokulunda okul gelişim modelinin uygulanabilirliğine ilişkin bir durum çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 10(1), 153-167.
- Dağlı, E. (2009). *İlköğretim okullarında okul gelişim yönetim ekibi çalışmalarının yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Demir, C. (2013). *Bilgi toplumuna geçiş sürecinde uzaktan eğitimin rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Demirel, Ö (2010). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğan, S. (2019). *2023 Eğitim vizyonu belgesine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri*. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(2), 571-592.
- Dönmez, B. (2002). Bir okul geliştirme modeli olarak laboratuvar okulları uygulamasının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27 (126), 70-83.
- Gökyer, N. (2011). İlköğretim okullarındaki okul gelişim yönetim ekibi üyelerinin görevlerine ilişkin algıları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 / 2011, 345-358.
- Gürsül, E. (2010). *İlköğretim okulu yöneticilerinin okul gelişimine etki düzeyleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kurum, G. (2019). *Okul gelişimini destekleyen bir okul öz-değerlendirme modeli*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kültekin, S. (2006). *Bilgi toplumu ve eğitim programları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- MEB (2019a). *Okul gelişim modeli*. (Erişim Tarihi: <http://talimterbiye.mebnet.net/Projeler/okulgelisimprojesi.pdf> - 09.09.2019)
- MEB (2019b). *2023 Eğitim Vizyonu*. (Erişim Tarihi: <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> 06.09.2019).
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve Gömülü Kuram: Bazı Özellikler Açısından Karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66
- OGEM. (2006). *Okul Gelişim Modeli Projesi*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, İlköğretim Dairesi, Lefkoşa.
- Özkan, H.H. (2009). Bilgi toplumu eğitim programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(10), 113, 132.
- Şahin, İ. (2015). The opinions of principals about the school development management team. *Elementary Education Online*, 14(2), 621-633, 2015. İlköğretim Online, 14(2), 621-633, 2015. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> <http://dx.doi.org/10.17051/io.2015.81328>.
- Şahin, İ. (2006). *İlköğretim müfredat laboratuvar okullarının okul geliştirme süreci açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Şencan, H (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yalaza, O. B. ve Cinoğlu, M. (2019). Okul geliştirme çalışması (Kilis İli, Toki İlkokulu Örneği). *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (18), 203-222.
- Yıldırım, A, Şimşek, H (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2007). *Bilgi toplumunda okul ve medya ilişkisi: Türkiye örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In the school development model, students' success is increased and radical changes are made about quality education. In this model, students are handled holistically. In addition, a cooperative education is adopted with a shared management approach. In the process of cooperation it is intended to self-assessment of the school, to enter into the improvement process by taking into account the results of the evaluation and adopt a planned and continuous development approach according to the developments in business life.

Purpose and Method

The main purpose of this research is to determine the opinions of school administrators about the school development model project. The research is based on the phenomenological model. The purpose of the phenomenological model is to determine the common meanings underlying any case with the opinions and experiences of the participants participating in the research. In this research, the experiences and opinions of the school administrators, who are the most important practitioners of the school development model and one of the representatives of School Development Management Team (SDMT), about the model were examined.

The study group of the research based on the phenomenological model consists of 20 school administrators working in Siirt Province. A semi-structured interview form developed by the researcher was applied to the group determined in accordance with the volunteering principle. A literature review was conducted on the school development model before the interview form was applied. Afterwards, open-ended questions were prepared. Opinions of the experts were taken regarding the suitability of the questions to the participants. As a result of criticism and suggestions from experts, the final form of the form was applied to the participants. The data obtained from the semi-structured interview form were subjected to content analysis.

The data subjected to content analysis were arranged and interpreted in association with the themes by the researcher. Themes were created using the category creation method. After all these processes, the researcher analyzed the codes in the code list he created using SPSS 22 package program. In the interpretation of the categories created in the research and finding common themes, the views of a researcher who had studies on the subject of the research were consulted. The reliability of the study was tried to be obtained by obtaining the opinions of the researcher and the other researcher on the themes created. The data obtained from the researchers were coded separately by these two researchers, the percent of agreement (agreement index) between this coding was examined and calculated as 90%.

Findings, Results and Discussion

In the research, it is emphasized the school's physical conditions and working in collaboration with school staff, among school administrators' views on school development model. In addition, it was observed in the research that sharing-based solidarity with the school development model increased and action was taken in cooperation with stakeholders to be an effective school. These results show that the school development model contributes to the dimensions of school, individual and society. Especially in the model, it is stated that the school adapts to many innovations required by the age and is one of the first steps in the success of the individual. In the school development model, the reason that the school is so much prioritized is that it is seen as a place where social and individual values are gained. The school is concerned with what new generations can do, not what old generations do. It gives the individual many skills of the age such as reading, writing, speaking, listening, problem solving, critical, creative thinking, decision making, research and using technology effectively.

Briefly, the current potential of the school is analyzed in the school development model and reveals how it will be affected by the results obtained. School management plays an active role in the healthy evaluation of such a process. The school administrator fulfils his duties and responsibilities by taking part in the team of the school development model. In other words, the school administrator makes some initiatives for the future of the school and cooperates with its stakeholders in this regard. He/she becomes an educational leader by creating team spirit at school. He/she constantly communicates with the school staff, stakeholders, students, families. In order to provide solutions to the problems he/she encounters, he/she constantly exchanges information with them. Based on these statements, the school development model, which contributes to the society with an effective school and a good leader understanding, offers a qualified education approach to the individual on the way of becoming an information society. Based on the results of the research, various suggestions about the school development model are presented.